

Goigs dedicats a Sant Elm

Arenys de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer de l'Església, núm. 24
Emplaçament Església de Santa Maria

Coordenades:

Latitud: 41.58052713197
Longitud: 2.5494343042374
UTM Est (X): 462441
UTM Nord (Y): 4603303

Classificació

Número de fitxa 08006 - 291
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Autoria de l'element: Hilari, autor de la lletra; Frederic Muset, autor de la música; Quetglas Ferrer, autor de la xilografia.
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Vigent
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Religios/Cultural
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dc., 01/03/2023 - 17:35

Descripció

Goig a lloança de Sant Elm, advocat de mariners i navegants, que canta la Confraria i germandat de Sant Telm d'Arenys de Mar al seu gloriós patró. La present edició està dissenyada per a.s.a, el març de 2013, en paper color, amb una imatge central lluny dels fotogravats centrals clàssics, però que és la imatge tallada de pedra de Sant Elm, a l'interior d'una fornícula. Se'l representa amb la l'hàbit dominicà, i el seu atribut principal és un vaixell que porta a la mà esquerra. A la mà dreta però, porta una torxa, fent referència a l'anomenat Foc de Sant Elm. La imatge està flanquejada per dos trífols de pedra i l'orla tipogràfica clàssica se substitueix per una motllura. Hi ha versions amb la partitura musical.

El text es disposa en tres columnes sense decoració que diu així:

Primera columna:

Us veiem sempre, i no ens cansa, / amb el vaixell a la mà: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Arenys de mar és la vila / la més gentil que jo he vist; / davant la mar viu tranquil·la, / puix ama molt Jesucrist; / sent en sant Telm confiança; / té confraria i altar: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Els mariners són confreres, / són gent de cor; molt valents, / duen l'entranya dels pares / per barallar-se amb els vents / i se'ls enduu l'esperança / sublim d'un bon cristià: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Un sant desig els portava / a rescatar els captius, / era una veu que els cridava / contra d'aquell senyoriu / que els travessava amb la llança / d'aquell pirata africà: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Segona columna:

El vent omplia de roses / les veles: quan ja se'n van / eren voltades d'aloses / i de sospirs i salpant / com si marxessin fent dansa / feien camí mar enllà: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Sant Telm untava les brises / i governava els ventets, / eren les aigües molt llises / i arrissades d'airets: / ja tornen –deien-s'atança / el nostre fill, un germà: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Ja quasi bé és acabada / aquella raça immortal, / aquella gent arriscada / que no tenien cap mal. / El record fins la ultrança / eternament durarà: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Sant Telm, teniu la senyera, / vostra divisa volant; /

Tercera columna:

floreix quan ve primavera / quan el ventet de llevant / al campanar s'abalança / i és temps de cantar: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Vetlleu, Sant Telm, per la vila, / també pels seus mariners; / mal esperit la vigila / i li faran presoners / si vostre braç no es llança / si no ens voleu defensar: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Guiau-nos tots com manàveu / cada corbeta gentil / i les balandres portàveu / damunt les mans, com l'abril / porta una flor que descansa / que és a punt d'esclatar: Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

Sant Telm, per tots benaurança / que en puguem tots salvar: / Sant Telm, meneu la bonança, / i així podrem navegar. //

V/. Ora pro nobis, beate Telme. // R/. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS

Deus qui in maris periculis constitutis Beati Telmi opem singularem ostentis; eius nobis intercesione concedi; ut in hujus vitae porcellis tuae gratiae lumen efulgeat quo alternae salutis portum in venire valeamus. Per Dominum Nostrum...

Observacions:

Els goigs són cançons populars o poesies de caire religiós, adreçades als sants, les santes, la Mare de Déu o Crist. Tradicionalment es canten en les festivitats religioses. Acostumen a tenir dues parts: a la primera s'explica la vida, miracles i martiri del sant; mentre que a la segona se li fan peticions de protecció per a la comunitat.

La tradició dels goigs té els seus orígens en la representació dels misteris medievals. La primera vegada que es troba documentada la paraula goigs és a la Crònica de Ramon Muntaner (1325-1328), on consta que ja se'n cantaven, i el primer text conegut de goigs són els Goigs de Nostra Dona, conservats al manuscrit del Llibre vermell de Montserrat (de final del segle XIV).

Els gremis i confraries, especialment la del Roser, popularitzen els goigs dels seus patrons respectius. Malgrat tot, els goigs tal i com els coneixem i que es canten actualment, cal situar-los a partir de la determinació del Concili de Trento (1545-1563), per potenciar la pietat popular a través d'aquest tipus de manifestacions litúrgiques. El gran moment de creació dels goigs fou el segle XVII, quan totes les esglésies parroquials, així com les capelles i capelletes més petites foren dotades d'aquestes manifestacions. Es desconeix el creador de la lletra i la música dels goigs, però quasi bé tots foren editats per impremta durant les primeres dècades del segle XX, i les músiques foren recompostes i arrançades també durant aquest període.

Història

El beat Pere González Telmo, conegut com a Sant Elm o Sant Telm (Frómista, Regne de Lleó, ca. 1190 – Santiago de Compostela, 15 d'abril de 1246) fou un frare dominic, predicador que va treballar entre els pescadors de Galícia. En ser ordenat sacerdot, organitzà la seva presa de possessió el dia de Nadal, muntat sumptuosament damunt d'un cavall, però l'animal el va fer caure enmig d'un toll de fang, convertint-se en la riota del presents.

Aquest fet el marcà per sempre més. Proclamà la humilitat i entrà a l'Orde de Sant Domènec on predicà i tingué cura de malalts i pecadors a més de confessor del rei Ferran III de Castella. La seva tasca missionera fou rellevant sobretot a Galícia i es dedicà en cos i ànima als pescadors i mariners.

La confraria de Sant Elm d'Arenys de Mar fou fundada el 1585.

Bibliografia

López Silva, Héctor (2014). L'extracció de rodolins a la germandat de Sant Elm; dins *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 2014, Núm. 108, pp. 19-25, <https://raco.cat/index.php/FullsMASMM/article/view/276548>.
<https://algunsgoigs.blogspot.com/>

Enllaços d'interès:

[Amics dels goigs](#)

<https://bibliogoigs.blogspot.com/>

Goigs que canta la Confraria i germandat de Sant Telm
 "Pere González", d'Arenys de Mar, al seu gloriós patró

Us veiem sempre, i no ens cansa,
 amb el vaixell a la mà:
 Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

Arenys de mar és la vila
 la més gentil que jo he vist;
 davant la mar viu tranquil la,
 puix ana molt Jesucrist;
 sent en sant Telm confiança;
 té confraria i altar:

Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

Els mariners són confreres,
 són gent de cor; molt valents,
 duen l'entranya dels pares
 per barallar-se amb els vents
 i se'ls enduu l'esperança
 sublim d'un bon cristià:

Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

Un sant desig els portava
 a rescatar els captius,
 era una veu que els cridava
 contra d'aquell senyoriu
 que els travessava amb la llança
 d'aquell pirata africà:

Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

El vent omplia de roses
 les veles: quan ja se'n van
 eren voltades d'aloses
 i de sospirs i salpant
 com si marxessin fent dansa
 feien camí mar enllà:

Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

Sant Telm untava les brises
 i governava els vents,
 eren les aigües molt lloses
 i arrissades d'airets:
 ja tornen -delen- s'atança
 el nostre fill, un gernà:

Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

Ja quasi bé és acabada
 aquella raça immortal,
 aquella gent arriscada
 que no temien cap mal:
 El record fins l'ultrança
 eternament durarà:

Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

Sant Telm, teniu la senyera,
 vostra divisa volant;

floreix quan ve primavera
 quan el ventet de llevant
 al campanar s'abalança
 i és temps de cantar:
 Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

Vetlleu, Sant Telm, per la vila,
 també pels seus mariners;
 mal esperit la vigila
 i li faran presoners
 si vostre braç no es llança
 si no ens volem defensar:

Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

Guiaïu-nos tots com manàveu
 cada corbeta gentil
 i les balandres portàveu
 damunt les mans, com l'abril
 porta una flor que descansa
 que és a punt d'escalar:

Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

Sant Telm, per tots benaurança
 que en puguem tots salvar:
 Sant Telm, meneu la bonança,
 i així podrem navegar.

V/. Ora pro nobis, beate Telme.

R/. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS

Deus qui in maris periculis constitutis Beati Telmi opem singularem ostendis; eius nobis intercessione concede, ut in huius vitae pro-
 cellis tuae gratiae lumen effulgeat quo alternae salutis portum in venire valeamus. Per Dominum nostrum...